

Zabezpieczenia, kontrole i szukanie rozwiązań

Od kilku miesięcy trwają prace nad projektami rozporządzeń, które mają pozwolić na realne wdrażanie postanowień znowelizowanej ustawy o odpadach. Brak aktów wykonawczych już dzisiaj jest sporym utrudnieniem, przykładowo przy wnioskowaniu o wydanie lub zmianę pozwoleń na wytwarzanie czy zbieranie odpadów.

Brak przepisów szczegółowych uniemożliwia też dokonywanie kalkulacji i szacowanie kosztów prowadzonej działalności. Rozporządzenie w sprawie wysokości stawek zabezpieczenia roszczeń i rozporządzenie dotyczące wizyjnego systemu kontroli miejsca magazynowania lub składowania odpadów to dwa akty prawne, które istotnie wpłyną na koszty gospodarowania odpadami. Wiadomo na pewno, że koszty będą większe, jednak nikt nie jest dziś w stanie precyzyjnie określić, jak duży ten wzrost będzie. Niepewność kosztów to jednak nie jedyne wątpliwości do proponowanych rozwiązań.

Zabezpieczenia coraz równiejsze

Zgodnie z najnowszym projektem rozporządzenia w sprawie wysokości stawek zabezpieczenia roszczeń (projekt z 3 grudnia 2018 r.), stawki zabezpieczeń będą jednakowe dla wszystkich RIPOK-ów, co oznacza, że resort odstąpił od proponowanego wcześniej podmiotowego różnicowania stawek. Ta zmiana cieszy i pokazuje, że etap konsultacji jest potrzebny i może być konstruktywny. Na uwagę zasługuje jednak fakt, że konieczność ustanawiania zabezpieczeń w pełnej wysokości nadal ma dotyczyć zbierających odpady, prowadzących stacje przeładunkowe, posiadaczy baz magazynowo-transportowych z funkcją magazynowania odpadów czy wreszcie instalacji przetwarzających odpady komunalne niebędących RIPOK-ami. Podmioty takie aktywnie uczestniczą w procesie odbierania i transportu odpadów, zatem stopień nakładanych na nie obciążeń finansowych będzie wpływał na ceny oferowane gminom za realizację usług odbierania odpadów. Trzeba pamiętać, że zgodnie z delegacją zawartą w ustawie o odpadach minister, wydając rozporządzenie określające wysokość stawek zabezpieczeń, zobowiązany jest wziąć pod uwagę właściwości odpadów, koszty usunięcia odpadów z działalności polegającej na zbieraniu lub przetwarzaniu odpadów i ich zagospodarowania oraz koszty usunięcia negatywnych skutków w środowisku lub szkód w środowisku. Oznacza to, że przesłankami dla różnicowania stawek zabezpieczenia roszczeń winny być rodzaj odpadu, jego właściwości oraz koszty usunięcia odpadów. Jeśli zatem mamy do czynienia z podmiotami gospodarującymi takim samym rodzajem odpadów, to stawki zabezpieczeń powinny być dla nich identyczne.

System wizyjny od nowa

System wizyjny miejsc magazynowania odpadów, który przez wiele podmiotów jest stosowany od lat, czeka gruntowna przemiana. Konieczne będą znaczące inwestycje. Zgodnie z propozycją, system wizyjnej kontroli ma ułatwić nadzór nad gospodarowaniem odpadami. Jak wynika z treści uzasadnienia do ostatniego projektu rozporządzenia (z 28 listopada 2018 r.) planowane regulacje są odpowiedzią na oczekiwania społeczne, a ich główny cel to ograniczenie zjawisk nieprawidłowego postępowania z odpadami. Wizyjny monitoring ma być też pomocny przy ustalaniu przyczyn i sprawców zjawisk takich jak pożary odpadów. Główne założenia są znane, a jednym z nich jest rejestrowanie obrazu całej powierzchni magazynowanych odpadów wraz z drogami dojazdowymi i pasem zewnętrznym o szerokości nie mniejszej niż 5 m, pod warunkiem jednak, że dany podmiot posiada tytuł prawny do pasa otaczającego odpady. Monitoring będzie mógł być wykonywany wyłącznie przy użyciu stacjonarnych kamer typu dzień-noc, posiadających funkcję stop-klatki i spełniających odpowiednią, europejską normę. Obraz z kamer będzie musiał być utrwalony w niezmienniej postaci, a zapis przechowywany przez okres nie krótszy niż miesiąc. W dokumencie szczegółowo określone zostały także warunki przechowywania i zabezpieczania zapisu. Wydaje się, że w tym ostatnim zakresie najistotniejszy jest zapis, zgodnie z którym pomieszczenie służące do przechowywania nośnika powinno stanowić odrębną strefę pożarową, oddaloną od miejsca magazynowania odpadów o co najmniej 10 m. Spełnienie tych warunków będzie nie tylko kosztowne, ale też może być problemowe szczególnie dla niewielkich zakładów czy instalacji.

Kontrola inna niż wszystkie

Inne generalne założenie rozporządzenia stanowi, że system kontroli prowadzi się w taki sposób, aby obraz z kamery rejestrującej był dostępny w czasie rzeczywistym dla wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska właściwego dla lokalizacji miejsca magazynowania lub składowania odpadów.

W praktyce oznacza to, że na mocy projektowanych regulacji wprowadzony zostanie zupełnie nowy, nieznan

dotąd rodzaj kontroli, a mianowicie kontrola permanentna. W tym kontekście na uwagę zasługują przepisy zarówno ustawy Prawo przedsiębiorców, jak i ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska. Żadna z wymienionych ustaw nie przewiduje prowadzenia kontroli przedsiębiorcy w sposób ciągły i nieograniczony. Co do zasady, kontrola działalności gospodarczej prowadzona jest na zasadach określonych w ustawie Prawo przedsiębiorców, a jedynym wyjątkiem jest sytuacja, w której zasady i tryb kontroli wynikają z ratyfikowanych umów międzynarodowych lub bezpośrednio stosowanych przepisów prawa UE. Niestandardowy tryb permanentnej kontroli, prowadzonej przy użyciu systemu wizyjnego należącego do przedsiębiorcy, nie został przewidziany w aktach prawnych UE ani umowach międzynarodowych. Podobnie w odniesieniu do przepisów ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, w której wskazano, że Inspekcja prowadzi kontrole planowe i pozaplanowe, w tym kontrole na wniosek oraz kontrole interwencyjne. Każdy z ww. trybów kontroli został opisany i dedykowany określonym rodzajom sytuacji wymagających reakcji Inspekcji. Także w tych przepisach na próżno szukać podstawy i uprawnień do prowadzenia kontroli permanentnej, której istotą jest brak wiedzy kontrolowanego o tym, że takiej kontroli w ogóle podlega.

Poważne wątpliwości budzi ponadto cel proponowanych rozwiązań – skoro bowiem monitoring ma służyć identyfikacji przyczyn i sprawców pożarów, a zapis z kamer musi być przechowywany przez okres co najmniej miesiąca, to cel ten zostanie osiągnięty także bez bieżącej, dokonywanej w czasie rzeczywistym kontroli.

Odpowiedź na bolączki systemu

Prace nad szczegółowymi rozwiązaniami trwają. Cele są ważne i ambitne, a ich osiągnięcie leży w interesie nie tylko społecznym, ale także ustawodawcy i wszystkich uczestników odpadowego rynku, co wyraźnie widać chociażby podczas prac sejmowej podkomisji do spraw monitorowania gospodarki odpadami. Należy mieć nadzieję, że zarówno podstawy różnicowania stawek zabezpieczeń roszczeń, jak i podstawy do prowadzenia stałej kontroli, a także argumenty wszystkich stron zostaną ponownie przeanalizowane, a ostateczne brzmienie przepisów będzie rzeczywistą odpowiedzią na największe bolączki systemu.

Agnieszka Fiuk

członek Rady Programowej Związku Pracodawców Gospodarki Odpadami

REKLAMA

Szukasz inspiracji na ekologiczną edukację?
TO NAJLEPSZY ADRES!

ekoedu.com.pl

Zasoby wiedzy

Przykłady działań

Kreatywny recykling

Wydarzenia

Kampanie w mediach

Sprawdź nas!